

2149 8

BIJLAGE VAN DE MEMORIE VAN ANTWOORD

HOOFDTREKKEN VAN DE CREDIETCONTRÔLE IN BELGIË, DE VERENIGDE STATEN EN FRANKRIJK

België

Het toezicht op de Belgische depositobanken wordt geregeld in de wet van 9 Juli 1935, no. 185, welke wet de Bankcommissie met dit toezicht belast. Deze commissie bestaat uit een voorzitter en zes leden (die niet bestuurder van een bank mogen zijn) te benoemen bij Koninklijk Besluit voor de tijd van zes jaren. Twee der leden worden benoemd uit een voordracht van drie personen, opgemaakt door de vertegenwoordigers van de banken, twee andere leden worden benoemd uit een voordracht van drie personen, opgesteld door de Nationale Bank van België en het Herdiscontering- en Waarborginstituut.

De wettelijke regeling houdt onder meer voorschriften in met betrekking tot de rechtsvorm der banken, stelt eisen inzake een minimumbedrag aan eigen kapitaal en verbiedt aan de banken (met enkele uitzonderingen) het bezit van aandelen, deelnemingen of obligaties in ondernemingen, die geen bank zijn.

Voorts voorziet de Belgische wet in een voortdurende contrôle op de banken door beëdigde deskundigen, de z.g. reviseuren. Deze oefenen toezicht uit zowel voor de leiding der bank als ten behoeve van de Bankcommissie.

Met betrekking tot de algemene credietcontrôle op de banken is in hoofdzaak van belang artikel 11 van bovengenoemde wet, welk artikel hieronder in extenso volgt:

„§ 1. De Bankcommissie kan, bij ter goedkeuring van de Minister van Financiën en van de Minister van Economische Zaken voorgelegd reglement, op gestelde tijden de verhoudingen bepalen welke voor de verschillende categorieën van banken moeten bestaan:

a. tussen haar liquide middelen en haar mobiliseerbare activa of zekere elementen dezer activa, enerzijds, en haar obligo's op zicht en op korte termijn anderzijds;

b. tussen haar kapitaal en haar reserves, enerzijds en het globaal bedrag hetzij van de gelddeposito's, hetzij van al haar obligo's op zicht of op korte termijn anderzijds.

De Bankcommissie mag, wanneer zulks door abnormale omstandigheden wordt gebillijkt, afwijkingen van de bepalingen van het in het eerste lid voorziene reglement toelaten.

§ 2. Op gelijkkluidende advies van de Nationale Bank van België, mag de Bankcommissie door een bij meerderheid van twee derden genomen, gemotiveerde beslissing, maximumrentevoeten vaststellen, met toepassing op zekere specifiek aangeduide categorieën kredietoperatiën.

Deze beslissing treedt slechts in werking na goedkeuring door de Minister van Financiën en de Minister van Economische Zaken”.

De „abnormale omstandigheden”, waarvan het slot van § 1 spreekt, worden in feite zeer ruim geïnterpreteerd, zodat daaronder ook geacht worden te vallen permanente bijzonderheden met betrekking tot de structuur of de functie van bepaalde bankinstellingen.

In 1946 heeft de Bankcommissie van de haar in artikel 11, § 1, gegeven bevoegdheden gebruik gemaakt om een aantal minimumverhoudingscijfers voor de Belgische banken voor te schrijven. De banken werden daartoe, naar gelang van de grootte van hun totale middelen in drie groepen verdeeld; voor iedere groep golden andere percentages.

Vastgesteld werden:

a. *Thesauriecoëfficiënt*: verhouding tussen de kasmiddelen (w.o. tegoed bij de Nationale Bank en bij de Postcheque- en Girodienst) en de onmiddellijk of op termijn opeisbare tegoeden.

b. *Dekkingscoëfficiënt*: verhouding tussen kasmiddelen en schatkistcertificaten met een looptijd van 4 of 12 maanden enerzijds en de onmiddellijk of op termijn opeisbare tegoeden anderzijds.

Ook voor de schatkistcertificaten afzonderlijk ten opzichte van de genoemde passiva werden minimum-verhoudingen vastgesteld.

c. *Solvabiliteitscoëfficiënt*: verhouding tussen eigen en vreemde middelen.

Bij wijze van voorbeeld zij vermeld dat voor de grote banken een dekkingscoëfficiënt van 65 % gold, terwijl deze banken 52 % van hun onmiddellijk of op termijn opeisbare tegoeden in schatkistcertificaten moesten aanhouden.

De hier in het kort weergegeven regeling is in 1949 iets gewijzigd zonder dat de principiele opzet werd veranderd. Deze herziening is eerst per 1 Juli 1951 in werking getreden.

Van de haar gegeven bevoegdheid om maximumrentevoeten vast te stellen heeft de Bankcommissie tot dusver geen gebruikt gemaakt.

Verenigde Staten

In de Verenigde Staten is het opperste toezicht op het bankwezen opgedragen aan een raad, de Board of Governors of the Federal Reserve System, bestaande uit zeven leden, die benoemd worden door de President onder goedkeuring van de Senaat voor een tijdvak van veertien jaren. Uit de leden van de Board benoemt de President een voorzitter en een vice-voorzitter, die als zodanig vier jaren zitting hebben. De Board heeft de leiding van het Federal Reserve System, dat bestaat uit een twaalfstal centrale banken, de z.g. Federal Reserve Banks en de aangesloten particuliere banken, de z.g. member banks. De aansluiting bij het Federal Reserve System is voor sommige banken verplicht, voor anderen niet. In feite zijn alle banken van betekenis lid.

In de Federal Reserve Act zijn uitvoerige bepalingen opgenomen met betrekking tot de minimumomvang van het kapitaal der banken, tot verplichte reservevorming en inzake verzekering van deposito's. Rentevergoeding op onmiddellijk opeisbare saldi is verboden, terwijl de Board of Governors regelen kan stellen met betrekking tot de maximale rente op termijndeposito's en spaargelden.

Sinds 1917 was in de Federal Reserve Act voorgeschreven, dat de bij het stelsel aangesloten banken een bepaald percentage van de hun toevertrouwde gelden als een tegoed bij de Federal Reserve Bank waaronder zij ressorteren, moesten aanhouden. Dit percentage is voor de termijndeposito's (Time Deposits) 3, voor de onmiddellijk of binnen een maand opvraagbare tegoeden (Demand Deposits) respectievelijk 13, (voor banken in New York en Chicago) 10, (voor banken in de andere grote steden) of 7 (voor de overige banken).

Bij een wijziging in de Federal Reserve Act in 1935 werd bepaald, dat de Board of Governors of the Federal Reserve System de wettelijke percentages mocht verhogen, doch tot ten hoogste het tweevoud. Laatstelijk in Januari 1951 heeft de Board van deze bevoegdheid een vrijwel uitputtend gebruik gemaakt. Naast deze bevoegdheid tot het uitoefenen van een quantitative credietcontrôle heeft de Board of Governors ook de mogelijkheid tot het treffen van bepaalde kwalitatieve maatregelen, n.l. met betrekking tot crediet voor de aankoop of het aanhouden van effecten.

Voorgeschreven kan n.l. worden tot welk percentage de desbetreffende effecten mogen worden beleend. Naarmate dit percentage lager wordt gesteld wordt een rem aangelegd aan aankopen op de effectenbeurs met bankcrediet.

Frankrijk

Bij de wet van 2 December 1945 werden de Banque de France en de vier grootste depositobanken genationaliseerd en werd tevens een regeling voor het toezicht op het bankwezen gegeven. Oppericht werd een „Conseil National du Crédit” bestaande uit 40 leden, vertegenwoordigers van verschillende bedrijfstakken, van de vakverenigingen, van verschillende Ministeries en van het bankwezen. Een der Ministers is voorzitter van de Raad, de Gouverneur van de Banque de France is onder-voorzitter. De Raad adviseert de Regering over alle zaken met betrekking tot het bankwezen, kan beslissingen van algemene aard nemen met betrekking tot de credietverlening, de liquiditeit, de concurrentie enz. terwijl hij tevens beslissingen van incidentele aard neemt betreffende inschrijving in en schrapping uit het bankregister en betreffende sluiting en fusies van banken.

De hoofdregelen voor het bedrijf der genationaliseerde en niet-genationaliseerde banken worden echter door de Regering vastgesteld.

Verder is er een „Commission de Contrôle des Banques” bestaande uit 5 leden (meest hoge ambtenaren), waarvan de Gouverneur van de Banque de France voorzitter is. De taak dezer commissie is de contrôle op de naleving van de aan de banken gegeven voorschriften en op de juistheid der balansen. Tevens kan de commissie voor-

schriften geven ter waarborging van de solvabiliteit en de liquiditeit der banken b.v. het voorschrijven van bepaalde verhoudingen van liquide activa ten opzichte van verplichtingen, van eigen ten opzichte van vreemde middelen, van het eigen kapitaal ten opzichte van het maximumcrediet aan een credietnemer, van het eigen kapitaal ten opzichte van gebouwen en illiquide beleggingen enz.

De commissie heeft van haar bevoegdheid tot het geven van voorschriften op het gebied der liquiditeit onder meer gebruik gemaakt door te bepalen, dat de direct of op zeer korte termijn realiseerbare activa, waaronder behalve schatkistpapier mede een deel der wisselen een deel der effectenportefeuille werden gerekend) 60 % dienden uit te maken van de op korte termijn opeisbare verplichtingen.

Met betrekking tot de credietcontrole heeft men in Frankrijk zowel quantitative als kwalitatieve regelen gesteld. Sinds 1 October 1948 moeten de banken o.a. een minimumbedrag aan schatkistpapier aanhouden, welk minimum op 95 % van de op 30 September 1948 aanwezige portefeuille is gesteld. Bij een verhoging van de opeisbare passiva boven de stand van 30 September 1948 moet 20 % van die verhoging in schatkistpapier worden belegd; bij een verlaging mag 80 % van het bedrag der verlaging ten laste van het schatkistpapier worden gebracht.

2149 9

NOTA VAN WIJZIGINGEN

(Ingezonden bij brief van 31 Augustus 1951)

I

In artikel 1, tweede lid wordt de uitdrukking „Girowet 1936” vervangen door de uitdrukking: Girowet 1936, *Stb.* 307.

Toelichting

De thans gebezigde omschrijving van de Girowet is degene, die door genoemde wet zelf wordt voorgeschreven.

II

Artikel 2 wordt gelezen als volgt:

1. Er is een register der credietinstellingen (hierna te noemen: het register), dat verdeeld wordt in vier afdelingen te weten:

Afdeling I handelsbanken en centrale credietinstellingen;

Afdeling II landbouwcredietbanken;

Afdeling III algemene spaarbanken;

Afdeling IV commissonnairs in effecten.

2. De afdelingen, bedoeld in het eerste lid, kunnen worden gesplitst in onderafdelingen.

3. Het register wordt gehouden door de Bank. De Bank kan, na daartoe machtiging van Onze Minister van Financiën te hebben verkregen, bepalen, dat een afdeling of een onderafdeling van het register onder haar toezicht door een ander orgaan wordt gehouden.

4. De inschrijving van ondernemingen en instellingen in het register en de doorhaling van inschrijvingen geschieden door of in opdracht van de Bank.

5. Inschrijving van een onderneming of een instelling in meer dan een afdeling van het register vindt niet plaats.

6. De inschrijving van ondernemingen of instellingen, die hebben opgehouden credietinstelling te zijn, wordt doorgehaald.

Toelichting

De naam van afdeling I is aangevuld in verband met het feit, dat ook de centrale credietinstellingen in deze afdeling worden ingeschreven.

Aangezien de meeste landbouwcredietinstellingen zijn aangesloten hetzij bij de Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Bank, hetzij bij de Coöperatieve Centrale Boerenleenbank, is het wenselijk de mogelijkheid te openen dat een afdeling in onderafdelingen wordt gesplitst. Daartoe dient het nieuwe tweede lid.

Het nieuwe zesde lid is een logische aanvulling van het vierde lid.

III

Artikel 3 wordt gelezen als volgt:

1. Behoudens het bepaalde in het tweede lid, worden in de eerste afdeling van het register alle handelsbanken ingeschreven. In deze

afdeling worden mede ingeschreven centrale instellingen, door een groep van credietinstellingen in het leven geroepen, voorzover deze centrale instellingen zelf het bedrijf van een credietinstelling uitoefenen.

2. Handelsbanken, die niet beschikken over een bedrag aan eigen middelen, gelijk aan of hoger dan een door Onze Minister van Financiën, de Bank gehoord, vast te stellen bedrag, worden niet in de eerste afdeling van het register ingeschreven. Bij de vaststelling van dit bedrag wordt bepaald welke vermogensbestanddelen voor de toepassing van dit artikel tot de eigen middelen zullen worden gerekend; zulks kan naar gelang van de onderscheidene rechtsvormen, waarin de handelsbanken haar bedrijf uitoefenen, op verschillende wijze geschieden. Het door Onze Minister van Financiën vast te stellen bedrag kan niet hoger zijn dan honderdduizend gulden.

3. De inschrijving van handelsbanken, welke niet meer beschikken over een bedrag aan eigen middelen, dat voldoet aan het in het tweede lid gestelde vereiste, wordt doorgehaald.

4. In afwijking van het bepaalde in het tweede lid worden handelsbanken die bij het in werking treden van dit artikel bestaan, doch niet beschikken over een bedrag aan eigen middelen, dat voldoet aan het in het tweede lid gestelde vereiste, op haar verzoek in de eerste afdeling van het register ingeschreven. Een zodanige inschrijving wordt doorgehaald indien de eigen middelen niet binnen twee jaren na de inschrijving tot het bedrag, bedoeld in het tweede lid, zijn opgevoerd.

5. In de tweede afdeling van het register worden, behoudens het bepaalde in het eerste lid, alle landbouwcredietbanken ingeschreven.

6. In de derde afdeling van het register worden alle algemene spaarbanken ingeschreven.

7. In de vierde afdeling van het register worden ingeschreven alle commissonnairs in effecten die niet voor inschrijving in een andere afdeling van het register in aanmerking komen.

Toelichting

Door de aanvullingen van het tweede lid wordt het minimumbedrag aan eigen middelen, dat voor inschrijving als handelsbank is vereist, aan een maximum van f 100.000 gebonden en wordt tevens bepaald, dat bij de vaststelling van bedoeld minimumbedrag wordt aangegeven welke vermogensbestanddelen bij de verschillende rechtsvormen, waaronder de handelsbanken werkzaam zijn, tot de eigen middelen worden gerekend.

Het derde lid, dat nieuw is, vormt een noodzakelijk complement van het tweede lid.

Het vierde lid is eveneens nieuw en geeft een overgangsbepaling ten behoeve van die handelsbanken, die bij het in werking treden der wet niet het vereiste minimum aan eigen middelen behalen.

Door de uitdrukking „behoudens het bepaalde in het eerste lid” in het vijfde lid (voorheen: derde lid) in te voegen is komen vast te staan, dat de beide centrale boerenleenbanken wel als landbouwcredietbanken zijn te beschouwen, doch desondanks niet in de 2e, maar in de 1e afdeling van het register worden ingeschreven.

Door de vervanging in het zevende lid (voorheen: vijfde lid) van de woorden „in de eerste afdeling” door de woorden „in een andere